

شناسه	رویه اجرایی	تاریخ تهیه گزارش	۱۴۰۰/۰۳/۱۲
عنوان موضوع	بررسی مراتب اعتراض فعالین اقتصادی به قطعی های اخیر برق در استان و مشکلات اخذ مجوزهای احداث نیروگاه برق در شهرک های صنعتی		
مرجع طرح موضوع	دبیر خانه شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی استان		
شرح موضوع	<p>برق به عنوان یکی از زیرساخت های اصلی توسعه، نقش بی بدیلی در فراهم آوردن بسترهای لازم برای رشد پایدار اقتصادی، اشتغال، سرمایه گذاری و رفاه اجتماعی به ویژه گسترش صنایع از جمله ارتباطات دارد. با این وجود صنعت برق ایران با چالش های متعددی روبه رو بوده که برخی از آنها صورتی مزمن به خود گرفته است.</p> <p>اصلاحات ساختاری مکرر، خصوصی سازی ناکارآمد، تلفات بالا و بهره وری پایین در بخش های تولید، انتقال و توزیع، تداوم کسری بودجه به ویژه در دوران تحریم و انباشت بدهی وزارت نیرو و رشد چشمگیر مصرف خانگی برق به ویژه در روزهای گرم سال، شماری از مهم ترین مسائل صنعت برق در سالیان اخیر بوده است. استمرار مسائل فوق باعث شده دسترسی به برق به یکی از چالش های فضای کسب و کار ایران تبدیل شود و جایگاه ایران در رتبه بندی محیط کسب و کار، تغییر یا با کاهش روبه رو شود. یکی از علل نمود و تداوم مسائل یاد شده، نابسامانی های موجود در اقتصاد صنعت برق کشور است که تبیین آن نیازمند تجزیه و تحلیل جریان مالی و چشم انداز آن با توجه به عملکرد بودجه وزارت نیرو می باشد.</p> <p>طبق آمار و داده های قانون برنامه ششم توسعه، شبکه برق کشور سالانه حدودا به احداث ۴ هزار مگاوات نیروگاه جدید حرارتی جهت تامین برق خانگی و صنعتی نیازمند است. این سرمایه گذاری باید از دو طریق دولتی (استفاده از منابع عمومی دولتی، فاینانس و ...) یا از طریق سرمایه گذاری بخش خصوصی (با قرارداد خرید تضمینی یا بیع متقابل) صورت می پذیرد. بنابراین به طور متوسط حوزه تولید برق به سرمایه گذاری بالغ بر ۳/۵ میلیارد یورو در سال برای ایجاد ظرفیت جدید تولید برق نیازمند است. این در حالی است که طی سالیان گذشته برخلاف قواعد بودجه نویسی، درآمدهای حاصل از فروش دارئیهای سرمایه ای همانند نفت، بجای توسعه زیرساخت های کشور، صرف هزینه های جاری کشور شده است و هم اکنون سهم ۳ درصدی اعتبارات عمرانی از کل بودجه کشور، کفاف تامین منابع مالی لازم برای اجرای پروژه های زیرساختی جدید از جمله توسعه نیروگاه های برقی، حرارتی و انرژی های تجدید پذیر را نمی دهد. همچنین عدم دسترسی به منابع عمومی و فاینانس خارجی، به دلیل شرایط تحریم و تاثیرات ویروس کرونا روی اقتصاد کشور، سرمایه گذاری برای افزایش تولید برق متناسب با افزایش نیاز مصرف در حال حاضر به سختی میسر خواهد شد.</p> <p>امسال به دلیل کمبود بارندگی ها در سال آبی جاری، ۳۵ درصد ذخایر سدهای کشور خالی است و حدود ۴ هزار مگاوات از ظرفیت ۵ هزار مگاواتی نیروگاه های برقی را نیز از دست داده ایم و این موضوع یعنی فشار مضاعف بر بخش صنعت برق کشور. از سویی دیگر همواره در روزهای فروردین و اردیبهشت با رشد مصرف برق ۵ تا ۷ درصد بود،</p>		

اما در سال جاری این رقم به ۲۲ درصد از ابتدای سال تاکنون رسیده است که رشد ۳ تا ۴ برابری را نسبت به مدت مشابه سال گذشته نشان می‌دهد.

روند مصرف برق در ایران همانند بسیاری دیگر از حامل‌های انرژی، منطقی نیست و متأسفانه عادت‌های منطقی در این زمینه وجود ندارد. هرچند نهادهای ذی ربط با استفاده از ابزار فرهنگ سازی مداوم و ابزار قیمتی باید این روند مصرفی را به کانال منطقی هدایت کنند، اما افزایش تولید برق به عنوان حلقه ای برای هدایت اقتصاد کشور در مسیر توسعه یافتگی، نیز اهمیت ویژه ای دارد. چرا که به هر حال برق، آن هم در کشوری که زیرساخت نیروگاه‌های آن بر گاز استوار است، می‌تواند شکلی از ایجاد ارزش افزوده برای مواد خام گاز باشد. از سویی دیگر جغرافیای ایران نقش پررنگی در تبدیل شدن کشور به هاب انرژی ایفا می‌کند. پس اهمیت توسعه بخش تولید صنعت برق بر کسی پوشیده نیست چرا که ضمن تقویت زیرساخت‌های توسعه‌ای کشور، می‌تواند درآمد زایی قابل توجهی در بخش صادرات یا ترانزیت داشته باشد.

مطابق آمار اعلام شده، در حال حاضر ۵۶ درصد برق مصرفی کشور توسط نیروگاه‌های غیردولتی، ۹ درصد توسط صنایع بزرگ و تنها ۳۵ درصد از برق تولید شده از سوی دولت تامین می‌شود

با توجه به تولید ۲.۶ درصد از برق کل کشور در این استان و موقعیت جغرافیایی خاص و سابقه درخشان تبریز در حوزه تولید و صنعت، انتظار داریم وزارت نیرو و شرکت توانیر، توجه ویژه‌ای به تخصیص اعتبارات در این زمینه به استان آذربایجان شرقی داشته باشند.

متأسفانه به دلیل کمبود برق در روزهای اولایل خرداد ماه، کمیته جهت برنامه ریزی و حل مشکلات تشکیل گردید و در این جلسات مقرر گردید واحدهای مستقر در شهرک ها و صنایع بزرگ در هفته دو روز بار مصرفی خود را تا ۹۰ درصد کاهش دهند. با توجه به اینکه واحدهای تولیدی در قطعی برق و تعطیل شدن واحدهای تولیدی هیچ نقشی ندارند، لیکن مشکلات مالیاتی و بیمه ای در آینده گریبانگیر واحدهای تولیدی خواهد شد.

با توجه به اینکه اداره امور مالیاتی ۹۸ درصد دفاتر ارائه شده از سوی شرکت ها را رد می‌کند و مالیات را به صورت علی‌الراس محاسبه می‌کند، لذا بایستی روزهای تعطیل تعیین شده به دلیل کمبود برق به عنوان روز تعطیل شناخته شده و مشمول مالیات نگردند.

همچنین بعضی از واحدهای تولیدی به منظور جبران روزهای تعطیل و ایفای تعهدات خود به خریداران اقدام به فعالیت در روزهای جمعه می‌نمایند. لیکن با عنایت به اینکه ماده ۶۲ قانون کار روز جمعه به عنوان روز تعطیل هفتگی کارگران تعیین کرده است و چنانچه روز جمعه کارگران کار کنند باید فوق العاده جمعه کاری برای ساعات کار جمعه به میزان ۴۰٪ پرداخت گردد. لذا دولت ملزم به پرداخت این اضافه کاری می‌باشد. چرا که کارفرما در این تعطیلی‌ها نقشی ندارد.

رئوس ایرادات و مشکلات:

۱. سیاست های وزارت صمت در خصوص محدودیت و ممنوعیت ثبت سفارش کالاهایی که مشابه ساخت داخل دارند و به اندازه کافی در کشور تولید می شوند، باعث گردیده است تا واحدهای صنعتی بدلیل کمبود عرضه ژنراتورهای برق تولید داخل، نتوانند نسبت به واردات ژنراتورهای برق مورد نیاز خود اقدام نمایند.

۲. تامین گازوئیل مورد نیاز ژنراتورهای برق مستقر در واحدهای تولیدی و صنعتی بدلیل بروکراسی شدید موجود جهت اخذ حواله گازوئیل از شرکت پالایش و پخش فرآورده های نفتی، مشکلات عدیده ای را برای واحدهای مذکور ایجاد نموده است.

۳. کمبود زیرساخت هایی مانند برق در بخش صنعت و تولید، باعث مهاجرت برخی از فعالان بخش خصوصی و سرمایه گذاران به استان های دیگر شده است.

۴. مشکل جدی تامین گاز در استان آذربایجان شرقی برای تولید برق توسط نیروگاه های با سوخت گاز و عدم امکان تخصیص سهمیه گاز برای نیروگاه های جدید را می توان از عمده موانع این حوزه برشمرد.

۵. بی برنامه گی در قطع برق واحدهای تولیدی و صنعتی به نحوی که بعضا علیرغم اعلام قبلی قطعی برق و تعطیلی اجباری واحدها، قطعی صورت نپذیرفته و روند تولید مختل میگردد.

۶. بروکراسی های زائد اداری باعث گردیده است تا زمینه مشارکت بخش خصوصی در احداث نیروگاه های برقی در شهرک های صنعتی مهیا نگردد.

۷. چالش های زیر سبب شده تا تمایل سرمایه گذاران بخش خصوصی به انجام سرمایه گذاری جدید و حتی ادامه فعالیت در این حوزه کاهش یابد. در صورت عدم سرمایه گذاری بخش خصوصی در سال های جاری در این صنعت، ممکن است شاهد کمبود در تامین برق مورد نیاز کشور، خاموشی های برنامه ریزی نشده و کاهش ضریب اطمینان نیروگاه ها به دلیل عدم انجام تعمیرات به موقع از سوی مالکان نیروگاه ها به دلیل مشکلات مالی باشیم که در صورت مثبت شدن رشد اقتصادی کشور در آینده، این نقضان بیشتر به چشم خواهد آمد:

✓ با توجه به سیاست دولت مبنی بر مشارکت بخش خصوصی در زمینه احداث نیروگاه و نیز کمبود منابع عمومی دولت برای احداث نیروگاه های جدید به شکل دولتی، خرید تضمینی برق به عنوان مشوقی برای جذب بخش خصوصی و سرمایه گذاری در حوزه تولید برق و احداث نیروگاه در نظر گرفته شد، ولی منابع عمومی کافی به این موضوع اختصاص داده نشده است. با توجه اختلاف مبلغ خرید تضمینی با نرخ فروش این برق در بازار برق و عدم نقدینگی کافی برای جبران این مابه التفاوت، سرمایه گذاران با مشکلاتی در تولید برق مواجهه کرده است.

✓ الزام بازپرداخت ارزی تسهیلات به صندوق توسعه ملی و درآمد ریالی سرمایه گذاران بخش خصوصی در شرایط جهش نرخ ارز، از عواملی است که می تواند باعث کاهش انگیزه استفاده از تسهیلات صندوق توسعه ملی و تمایل بخش خصوصی به سرمایه گذاری جدید در این حوزه شود.

ایرادات و مشکلات
مطروحه

<p>✓ محدودیت تامین سوخت موردنیاز نیروگاهها به خصوص در دو سال اخیر بیشتر نمایان شده است. در فصل زمستان و با سرد شدن دمای هوا مصرف گاز خانگی افزایش یافته و وزارت نفت و شرکت ملی گاز به ناچار با محدود کردن سوخت نیروگاهی، نیاز مصرف گاز خانگی را تامین می‌کند و نیروگاهها از سوخت مایع در این مدت استفاده می‌کنند که منجر به تحمیل هزینه‌های بالای تعمیراتی و استهلاک در کنار تبعات زیست‌محیطی و نیز سیاسی و اجتماعی می‌شود. از سوی دیگر استفاده از سوخت مایع، روی برنامه زمانبندی تعمیرات سالانه نیروگاهها (که برای مهیا شدن نیروگاهها برای عبور از دوره اوج مصرف برق در تابستان اجرایی می‌شود) از لحاظ زمانی و مالی اثر منفی می‌گذارد.</p> <p>۸. مشکلات مالیاتی و بیمه ای واحدهای تولیدی که به دلیل قطعی برق واحدهای خود را تعطیل کرده لند در آینده بسیار نزدیک گریبانگیر واحدهای صنعتی خواهد شد.</p>	
<p>جلسه کارگروه کارشناسی، با حضور نمایندگان شرکت شهرک های صنعتی استان، سازمان بازرسی و شرکت های توزیع برق استان و تبریز، برگزار شد. در این جلسه مراتب اعتراض فعالین اقتصادی به قطعی های اخیر برق در استان و مشکلات اخذ مجوزهای احداث نیروگاه برق در شهرک های صنعتی مورد طرح و بررسی قرار گرفت. در پایان این نشست نیز به دلیل رفع مشکلات ایجاد شده مقرر گردید موضوع در شورای گفتگوی استان مطرح گردد.</p> <p>لینک خبر: https://ppdc.tzccim.ir/News/91</p>	<p>جمع‌بندی جلسه کارگروه کارشناسی مورخ ۱۴۰۰/۰۳/۱۱</p>
<p>در سطح استانی:</p> <p>۱. با استناد به بند (۲) تصویب‌نامه شماره ۲۶۹۵۶/ت/۵۸۸۲۶ هـ مورخه ۱۴۰۰/۰۳/۱۱ هیئت محترم وزیران، و دستور دادستان محترم مرکز تبریز به شرکت های برق استان، شرکت مخابرات استان در شناسایی فعالیت مراکز و دستگاه های غیر مجاز استخراج رمز ارز با شرکت برق منطقه ای همکاری لازم را انجام دهد.</p> <p>۲. به دستور استاندار محترم استان، دستگاه های اجرایی موظفند استعلامات حواله های درخواست گازوئیل را ظرف ۴۸ ساعت پاسخ دهند.</p> <p>۳. همکاری شرکت های برق و شرکت شهرک های صنعتی استان در زمینه تأمین برق شهرک های صنعتی و تدوین برنامه های کوتاه مدت، میان مدت و بلند مدت براساس مصوبه اردیبهشت ماه سال ۱۳۹۸ معاونت هماهنگی امور عمرانی استانداری.</p> <p>۴. با تشکیل کارگروهی نیروگاه های برق بلا تکلیف مستقر در شهرک های صنعتی که موافقت اصولی دریافت کرده اند و به هر دلیلی نتوانسته اند فعالیت نمایند، پایش انجام گیرد تا با برنامه ریزی و تصمیم گیری درست سهمیه گاز این نیروگاه ها حذف و به اشخاصی که به صورت جدی اقدام به احداث نیروگاه برق می نمایند، انتقال یابد. در این راستا مدیران دستگاه های مربوطه همکاری لازم را اعمال نمایند.</p>	<p>پیشنهادات</p>

<p>"با عنایت به اعلام آقای نوری نماینده محترم بستان آباد در مجلس شورای اسلامی می توان از ظرفیت شرکت های سندیکای تولیدکنندگان برق که علاقمند به سرمایه گذاری در استان می باشند جهت احداث نیروگاه با مقیاس کوچک و متوسط در شهرک ها اقدام نمود."</p> <p>در سطح ملی:</p> <p>باعنایت به اینکه واحدهای تولیدی هیچ نقشی در قطعی برق و برنامه تعطیلی واحدهای خود ندارند، لذا پیشنهاد می گردد:</p> <p>۱. سازمان امور مالیاتی کشور روزهای تعطیل واحدهای تولیدی را به عنوان تعطیل رسمی در نظر گرفته اومشمول مالیات ننماید.</p> <p>"در این راستا می توان از ظرفیت کنتورهای هوشمند که امکان رویت پروفایل تک تک مشترکین صنعتی را دارد استفاده کرده و در اختیار سازمان امور مالیاتی قرار گیرد"</p> <p>۲. پیشنهاد می گردد: دولت جبران اضافه کاری پرسنل واحدهای تولیدی که برای ایفای تعهدات خود به مشتریان، ملزم به فعالیت در روزهای جمعه می باشند را پرداخت نماید. "موضوع ماده ۶۲ قانون کار"</p>	
	<p>فهرست مستندات و مدارک پشتوانه</p> <p>۱. تصویبنامه شماره ۲۶۹۵۶/ت/۵۸۸۲۶ هـ مورخه ۱۴۰۰/۰۳/۱۱ هیئت محترم وزیران؛</p> <p>۲. قانون مالیات های مستقیم؛</p> <p>۳. قانون کار؛</p> <p>۴. قانون تامین اجتماعی.</p>